

Malin Welander
malin.welander@varmdo.se
08-570 473 29
Miljöinspektör

Tekniska nämnden
Värmdö kommun

134 81 GUSTAVSBERG

Delegationsbeslut BMH 4147

HEMMESTATORP 1:1, HEMMESTA 11:1: Beslut om föreläggande att vidta försiktighetsmått vid underhåll av ledning

Beslut

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att

1. förelägga Värmdö kommun Tekniska nämnden (org. nr. 212000-0035) att vidta följande försiktighetsmått vid underhåll av avloppsledning i Hemmestaträsket.
 - a. Arbeten i vattenområdet ska ske i ett sammanhang.
 - b. Arbete i vatten ska utföras så att minsta möjliga grumling uppstår. Vid behov ska skyddslänsar användas för att minimera spridning av uppslammat sediment. Länsarna får tas bort först när grumlingen har lagt sig.
 - c. Drivmedel m.m. till arbetsfordon ska hanteras så att mark och vatten kring verksamhetsområdet inte förorenas.
2. förelägga Värmdö kommun Tekniska nämnden (org. nr. 212000-0035) att inom två veckor efter slutfört arbete redovisa följande uppgifter till bygg- och miljöavdelningen.
 - a. Antal tyngder som har lagts ned i vattenområdet, med vilket avstånd samt vilken sträcka som har åtgärdats. Uppgifterna kan med fördel redovisas i kartmaterial.
 - b. Noteringar från arbetet gällande om grumling uppstått vid arbetet och om skyddslänsar eller andra skyddsåtgärder behövt användas.

Stöd för beslut

Beslutet är fattat med stöd av 2 kap. 3, 7 §, 26 kap. 1, 9, 22 § miljöbalken (1998:808).

Delegaten har enligt gällande delegationsordning rätt att för nämndens räkning ta beslut.

Ärendet

Försiktighetsmått vid underhåll av avloppsledning i Hemmestaträsket.

Bakgrund

Bygg- och miljöavdelningen har mottagit en begäran om tillsyn från Kolviks samfällighetsförening gällande det tidigare avloppsreningsverket Hemmesta avloppsreningsverk och tillhörande avloppsledning i Hemmestaträsket. Inkommen begäran har sänts till VA- enheten för bemötande innan den 29 september 2017.

Bygg- och miljöavdelningen uppmärksammades om att åtgärder har påbörjats i området 2017-09-24. VA- enheten meddelade 2017-09-25 att ledningen har flutit upp vid tre tillfällen sedan Hemmesta avloppsreningsverk har byggts om till pumpstation under år 2015. Ledningen har sänkts ned vid två tidigare tillfällen, en gång med befintliga vikter och en gång kompletterat med vikter. Nu har ledningen flutit upp igen och för att förhindra olyckor ska ledningen kompletteras med ytterligare vikter, ca 100 st. Arbetet ska utföras med båt och dykare, inga tunga maskiner kommer därför att verka inom vattenområdet och grumling i vattenområdet bör därför inte vara betydande.

Bygg- och miljöavdelningen meddelade samfälligheten och VA- enheten att de tagit ställning till huruvida åtgärden var anmälningspliktig vattenverksamhet eller inte. Utifrån bygg- och miljöavdelningens bedömning skulle en liknande åtgärd kunna vara att betrakta som en vattenverksamhet, men med hänsyn till att verksamheten har ett tillstånd (B) för att bedriva miljöfarlig verksamhet med en ledning på den aktuella platsen bedöms underhålls- och reparationsåtgärden att lägga tillbaka ledningen på samma plats rymmas i tillståndet. Bygg- och miljöavdelningen bedömde att det inte fanns skäl att ingripa och hindra det planerade arbetet. Föreningen uttryckte oro för risker att sänkning av ledningen skulle innebära att tungmetaller frigörs och orsaka skador på djurlivet och efterfrågade ett beslut som var möjligt att överklaga. Föreningen ställer sig frågande till att det är bråttom att sänka ledningen då den har flutit upp under två års tid och önskar att den markeras ut med boj tills dess att man utrett de eventuella konsekvenser arbetet medför.

Bygg- och miljöavdelningen tog ytterligare kontakt med VA- enheten den 26 september. VA- enheten meddelar att det stämmer att ledningen är ca 2000 meter lång och att de vikter som används är ungefär 300-400 kg. Vikterna läggs ner på ett varierat djup, upp till ca 5 m. Grumling har endast bedömts vara lokal eftersom de inte använder några maskiner utan går ner försiktigt med dykare. Att

lägga en avskiljningsskärm skulle innebära större risk för grumling eftersom den måste fästas i botten med tyngder och sedan dras upp från botten igen. Syftet med att göra åtgärden skyndsamt är dels för att garantera funktionen på bräddledningen och dels för att förhindra olyckor. Arbetet påbörjades under förra veckan.

Kolviks samfällighetsförening har även inkommit med ytterligare synpunkter om att den mängd betong och det antal betongklumpar som ska placeras inte går att betrakta som reparation och underhåll.

Bygg- och miljöavdelningen fick även information från länsstyrelsen via ett mejl om att åtgärden kunde vara anmälningsskyldig vattenverksamhet. Bygg- och miljöavdelningen kontaktade då handläggare på länsstyrelsen som dels arbetar med frågor gällande miljöfarlig verksamhet och dels med frågor gällande vattenverksamhet för tillsynsvägledning. Bygg- och miljöavdelningen förklarade den bedömning som skett och att ett anmälningsförfarande för att utföra en skyndsamt åtgärd att sänka ledningen inte hade bedömts vara motiverat. Länsstyrelsen meddelade att de inte kunde vägleda i enskilt fall då de är överprövande instans och att det är en bedömningsfråga för tillsynsmyndigheten att ta ställning till.

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämndens bedömning

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden är en tillsynsmyndighet som ska kontrollera efterlevnaden av miljöbalken och dess följdföreskrifter. Mer ingripande åtgärder ska inte vidtas än vad som är nödvändigt i det enskilda fallet.

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden instämmer i att åtgärder i vatten kan innebära risker för djur- och växtliv i vattenområdet. Grumling kan verka stressande för en mängd olika organismer och föranleda beteendeförändringar såsom ökade flyktreaktioner och andningsfrekvenser samt leda till förändringar inom t.ex. territorier och födosöksbeteenden. Vidare kan grumling även ge fysiska skador på fiskars gälar och en hög halt suspenderat material kan vara direkt dödligt. Vid risk för grumling ska därför arbete ske inom länsar som sluter tätt an mot botten och tas bort först när uppgrumlade partiklar sedimenterat. Nämnden instämmer i VA -enhetens bedömning att skyddslänsar skulle kunna innebära en större risk för grumling med hänsyn till att länsen skulle behöva placeras på vardera sida längs hela ledningen med bottentyngder som efter utfört arbete skulle behöva dras upp igen. Eftersom det planerade arbetet innebär punktinsatser längs hela sträckan, sker med försiktighet och utan tunga maskiner som medför en omröring i sedimenten bedöms grumlingen framförallt ske lokalt vid platserna för tyngderna. Det är dock ca 100 st punkter på ledningen som behöver kompletteras med tyngder så lokal grumling kommer ändå ske.

Enligt bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämndens mening är det därför viktigt att arbeten i vattenområden sker med försiktighet, i ett sammanhang och inte utförs under de mest känsliga perioderna för djur- och växtliv samt friluftslivet, det vill säga under perioden 1 april till 31 augusti. Eventuell grumling som uppstår under arbetet kan störa fisklek och växande vattenvegetation. Denna åtgärd utförs under

en lämplig tidsperiod på året i förhållande till djur- och växtliv.

I begreppet vattenverksamhet i miljöbalkens 11 kapitel omfattas bl.a. uppförande av en anläggning i ett vattenområde. I miljöbalkens 11 kapitel framgår de åtgärder i vattenområden som är att betrakta som tillståndspliktiga. I 11 kap. 16 § miljöbalken framgår att tillståndspliktiga åtgärder får arbeten utföras utan föregående tillstånd, om det till följd av en skada eller för att förebygga en skada är nödvändigt att tillståndspliktiga ändrings- eller lagningsarbeten utförs genast. Ansökan om godkännande av arbetena ska dock göras snarast möjligt. I 19 § förordning (1998:1388) om vattenverksamhet m.m. framgår vilka typer av åtgärder som kräver anmälan istället för tillstånd.

Enligt 16 kap. 7 § miljöbalken anges att vid prövning av tillstånd utifrån miljöbalken ska hänsyn tas till andra verksamheter eller särskilda anläggningar som kan antas bli behövliga för att verksamheten ska kunna utnyttjas på ett ändamålsenligt sätt. Detta för att tillståndet har en stark rättskraft och ska kunna nyttjas om tillståndet beviljas. Nämnden anser att avloppsledningen i Hemmestaträsk utgör en sådan anläggning som är en del av tillståndet då det är en grundläggande funktion för att reningsverket skulle kunna vara driftsatt.

Nämndens bedömning är att prövningen av ledningens placering och ändamål ska ha prövats i samband med att tillstånd beviljats för Hemmesta avloppsreningsverk som en miljöfarlig verksamhet. Eftersom tillståndet inte är upphävt, trots att avloppsreningsverket inte längre är verksamt utan ombyggt till en pumpstation, är det fortfarande gällande. Enligt nämndens bedömning är de planerade underhålls- och reparationsåtgärder på ledningen inte av sådan art eller riskerar sådan miljöpåverkan att det är att betrakta som en anmälningspliktig vattenverksamhet utan ryms inom ramen för tillståndet. Nämnden anser dock att VA- enheten skulle ha informerat tillsynsmyndigheten om den planerade åtgärden innan den påbörjats så att bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden skulle uppmärksammas om att tillsyn av åtgärden skulle kunna behöva ske. Som tillsynsmyndighet för verksamheten har bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden då möjlighet att ingripa inför åtgärden och rikta krav på försiktighetsmått och skyddsåtgärder till verksamhetsutövaren.

Anmälningsförfarandet är ett tillsynsförfarande som innebär att tillsynsmyndigheten har möjlighet att ta ställning till om det finns behov av eventuella förelägganden, förbud eller att åtgärden inte föranleder någon åtgärd. Att rikta krav om ett anmälningsförfarande med en handläggningstid om 8 veckor bedöms dock som för ingripande i detta fall då åtgärder behöver komma till skyndsamt för ledningens funktion och risk för olyckor. Detta menar nämnden är i linje med lagstiftarens mening då tillståndspliktig vattenverksamhet som behöver ske skyndsamt till följd av en skada eller för att förebygga en skada får ske utan att föregås av tillstånd.

Information och upplysningar

Detta beslut kan överklagas till Länsstyrelsen i Stockholms län

BYGG-, MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

Sändlista:

Delges beslut via e-post med MB

Tekniska nämnden via Carina Molin, carina.molin@varmdo.se

Kolviks samfällighetsförening, lisa.rennerstedt@gmail.com

Kopia av beslut för kännedom tillsänds:

Mikael Carlsson, mikael.carlsson@varmdo.se

Tillämpliga bestämmelser

2 kap. 3 § miljöbalken (1998:808)

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iakta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

2 kap. 7 § miljöbalken (1998:808)

Kraven i 2-5 §§ och 6 § första stycket gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. När det är fråga om en totalförsvarsverksamhet eller en åtgärd som behövs för totalförsvaret, ska vid avvägningen hänsyn tas även till detta förhållande. Trots första stycket ska de krav ställas som behövs för att följa en miljökvalitetsnorm som avses i 5 kap. 2 § första stycket 1. Om det finns ett åtgärdsprogram som har fastställts för att följa normen, ska det vara vägledande för bedömningen av behovet. Vid prövning av tillåtlighet, tillstånd, godkännande eller dispens för en verksamhet eller åtgärd som ger en ökad förorening eller störning och kan antas på ett inte obetydligt sätt bidra till att en miljökvalitetsnorm som avses i 5 kap. 2 § första stycket 1 inte följs, får verksamheten eller åtgärden vid avvägningen enligt första och andra styckena tillåtas om den 1) är förenlig med ett åtgärdsprogram som har fastställts för att följa normen, 2) förenas med villkor om att vidta eller bekosta kompenserande åtgärder som ökar möjligheterna att följa normen i en utsträckning som inte är obetydlig, eller 3) trots att den försvårar möjligheterna att följa miljökvalitetsnormen på kort sikt eller i ett litet geografiskt område, kan antas ge väsentligt ökade förutsättningar att följa normen på längre sikt eller i ett större geografiskt område.

26 kap. 1 § miljöbalken (1998:808)

Tillsynen skall säkerställa syftet med denna balk och föreskrifter som har meddelats med stöd av balken. Tillsynsmyndigheten skall för detta ändamål på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera efterlevnaden av miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse. I fråga om miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet som omfattas av tillstånd skall tillsynsmyndigheten även fortlöpande bedöma om villkoren är tillräckliga. Tillsynsmyndigheten skall dessutom, genom rådgivning, information och liknande verksamhet, skapa förutsättningar för att balkens ändamål skall kunna tillgodoses.

26 kap. 9 § miljöbalken (1998:808)

En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och

förbud som behövs för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas. Förelägganden och förbud får inte begränsa ett beslut eller en dom om tillstånd i ansökningsmål som har rättskraft enligt 24 kap. 1 §. Ett tillståndsbeslut eller en tillståndsdom hindrar dock inte en tillsynsmyndighet från att meddela sådana förelägganden eller förbud som 1) är brådskande och nödvändiga för att undvika att ohälsa eller allvarlig skada på miljön uppkommer, eller 2) gäller säkerhetshöjande åtgärder vid en damm som klassificerats enligt 11 kap. 24 och 25 §§. I fråga om utsläpp av koldioxid, dikväveoxid eller perfluorkolväten som innebär att en verksamhet omfattas av tillståndsplikt enligt lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter, får det inte beslutas förelägganden om begränsning av utsläppen eller förelägganden som genom att reglera använd mängd fossilt bränsle syftar till en begränsning av koldioxidutsläpp. Detta gäller inte förelägganden som i fråga om dikväveoxid eller perfluorkolväten behövs för att hindra betydande lokala föroreningar.

Information om hur du överklagar bygg-, miljö- och hälsoskydds nämndens beslut

Detta beslut kan överklagas till Länsstyrelsen i Stockholms län.

Tid för överklagande

Bygg-, miljö- och hälsoskydds nämnden måste ha fått din skriftliga överklagan inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet, annars kan ditt överklagande inte tas upp för prövning.

Hur du utformar ditt överklagande mm

I skrivelsen med överklagandet ska du;

- Tala om vilket beslut du överklagar, uppge beslutsnummer/paragraf i protokollet och diarienummer
- Ange varför du anser att beslutet är felaktigt
- Redogöra för hur du vill att beslutet ska ändras

Du kan givetvis anlita ombud som sköter överklagandet åt dig, glöm då inte att du måste bifoga en fullmakt.

Övriga handlingar

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt i ärendet så bör du bifoga dessa.

Underteckna överklagandet

Din skrivelse med överklagandet ska undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge även dina kontaktuppgifter och postadress.

Var ska överklagandet lämnas/skickas?

Din skrivelse med överklagandet ska inlämnas/skickas till bygg-, miljö- och hälsoskydds nämnden i Värmdö kommun, se adress nedan.

Länsstyrelsen i Stockholms län
via Värmdö kommun
Bygg-, miljö- och hälsoskydds nämnden
134 81 GUSTAVSBERG